

Folk og boliger i Lilleengroa

1. 65/13 Nedre Nygårdstuen

Nygårdstuen var en husmannsplass under garden Nygård. Bruket ble skylddelt i 1889 og Even Olsen Nygårdstuen kjøpte dette av Hans Peter Andersen Nygård, bruker på Nygård. Even Olsen Nygårdstuen f. 1862 i Fåberg er i 1900 bosatt i Nedre Nygårdstuen med kona Karine og barna Oskar f. 1889, Bjarne f. 1892 og Martha f. 1895. Johan Olsen bor også på stedet med kone og tre barn. Han jobber i cellulosefabrikken. Det samme gjør Kristian Knutsen og Ole Olsen. Bernhard Gundersen er jernbanearbeider. Til sammen bor det 18 personer på stedet i 1900.

Even Olsen Nygårdstuen

Fra venstre: Valborg Stafseng, Kaspara Kristiansen (søster av Leif Granberg), Gudrun Stafseng, Borgar Evensen (sitter), Leif Granberg, Ottar Stafseng, Solveig Berg, Rolf Evensen

Even Olsen Nygårdstuen bor fortsatt på stedet med familien i 1910. Aksel Pettersen med kone og ett barn er bosatt der i likhet med Vilhelm Sengebusch. Han er fra V. Toten, har kone og ett barn og jobber som materialforvalter i cellulosefabrikken.

Martha Evensen får i 1937 skjøte på eiendommen av faren Even. I 1942 skjøter hun dette videre til sin fetter, Leif Granberg. Han vokste opp i Marthas familie i det Leifs mor døde han ble født. I 1958 ble Nedre Nygårdstuen skjøtt tilbake til Martha.

Begge var ugifte og de bodde sammen hele livet. Martha kom etter hvert på sykehjem mens Leif bodde i Nygårdstuen til han døde i 1994. Martha døde i 1993.

«Dobbelthuggu»
forskalingsspiker

Leif Granberg var bygningsarbeider. Som forskalingssnekker gjorde han en oppfinnelse som ga ham, om ikke så mange penger, så i hvert fall heder. For å binde sammen forskaling ble det i eldre tider benyttet båndjern. På veggforskaling gikk dette gjennom veggen og forbandt «strekkfiskene» på begge sider. Det måtte monteres stramt og spikres godt. Men forskalinga skulle jo rives når betongen var herdet, og det var om å gjøre at spiker lot seg trekke ut

letttest mulig. Det vanlige var å bruke en 3-toms spiker som ble slått helt inn. Da var det ofte vanskelig å få tak i hodet for å trekke spikeren ut. Leif så at hvis spikeren hadde to hoder så ville det ene hodet presse mot båndjernet mens det ytre var tilgjengelig for hammer eller brekkjern. Ideen om «dobbelthuggu» var født. Leif gikk til Mustad, og de tente på ideen. For Mustad ble dette en suksess, og Leif fikk litt penger og romslig med heder.

Karine og Even Olsen. Foran: Leif Evensen (Granberg). Bak: Martha Evensen

2. 65/24 Nygårdstuen Østre

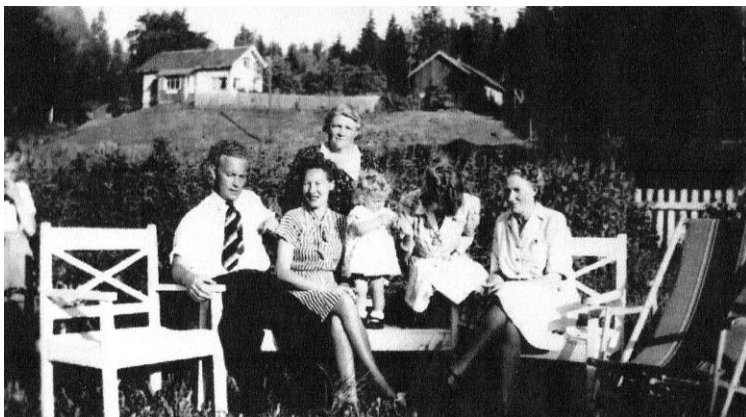
Dette blir fradelt 65/13 i 1918 og i 1921 blir det skjøtt over til Ole Stafseng. I 1960 blir 65/84 Heggeli fradelt og skjøtt over til Alf Hovde. I 1966 blir 65/24 skjøtt over til Gudrun Helene Stafseng. I 1980 får Kjell Hovde skjøte på 65/84 fra Ottar Stafseng m.fl.

Bak fra venstre: Svanhild Skumlien, Sigrid Hovde, Gudrun Stafseng, Valborg Westbye,
Foran fra venstre: Ole Stafseng, Hilda Stafseng f. Lund, Ottar Stafseng

Alf Hovde var født på Rjukan. Han giftet seg med Sigrid Stafseng. I likhet med Leif Granberg var han bygningsarbeider. I en periode var de kolleger i Vassdragsvesenet og reiste landet rundt for å lage fundamenter til høgspektakler. Sigrid hadde kortere arbeidsveg, i det hun var ansatt hos Ottar Lilleengen. Der var hun med på å lage byggesett for modeller av Kon-Tiki-flåten.

3. 65/7 Rørås

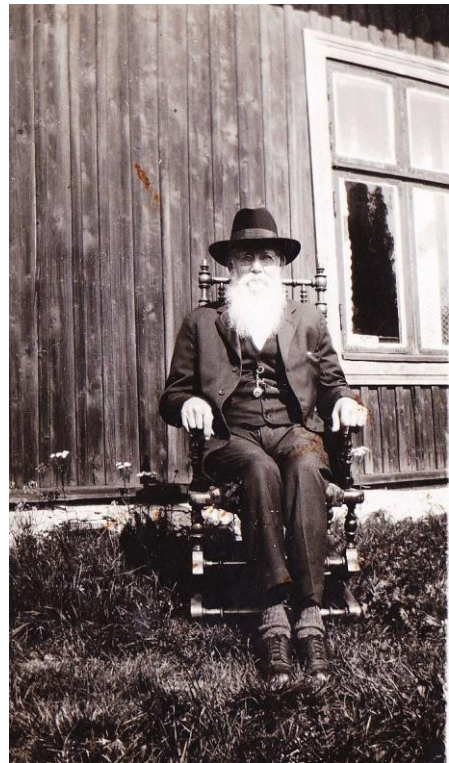
Smebakke i bakgrunnen.

Beboere i Sveum, matrikkel 0086, er i 1865 Jakob Johannssen og kona Guri. Sønnen Daffin Jakobsen med kona Inger og fire døtre bor på samme stedet. Sveum, eller Nygårdssveum» kommer i likhet med Rørås fra Øvre Nygård. Nygårdssveum ligger i øvre del av utmarka, langt unna Rørås. 65/7 Rørås blir solgt til Ole Mustad i 1869. I 1871 blir bruket skjøtt fra Mustad til Daffin Jakobsen og i 1875 bor han der med familien.

Bruket ble også kalt Smebakke og Daffin bodde der så vel i 1900 som 1910 med kona. Daffin kjøpte eiendommen i 1871 av Ole Mustad. Det hadde et lite jordstykke som gikk tapt ved bygging av nye Rv4. Dagfin er gardbruker og bygningssnekker. Karine Mattiasdatter bor også hos dem. Hun er 13 år og datterdatter av Daffin og Inger. Foreldrene heter Mathias Evensen og Gunild Marie Daffinsdatter. I 1910 blir navnet til husfaren i Rørås angitt som Dagfin Smebakken. Kona lever fortsatt og de har Amalie Sveum boende hos seg som tjener.

Etter at Inger døde ble Dagfin, eller «Daffin», boende alene. Han hadde en datterdatter som het Anna Olsen som stelte for ham så lenge han levde. Dagfin hadde fem døtre: Juliana f. 1859, Gunhild Maria f. 1863, Elise (Lisa) f. 1865, Ragna f. 1868 og Ida Deoline f. 1873. Fire av døtrene emigrerte til USA.

Anna Olsen, som hadde stelt for Dagfin, fikk testamentert bruket til seg. Dette skjedde i form av et gavebrev i 1931 og Anna fikk samme år skjøte fra Daffin Jakobsen Sveum. Hennes tanter i USA ville bestride dette og prøvde å gjøre testamentet ugyldig. Dette lyktes ikke, og Anna overdro allerede i 1932 bruket til Paul Skumsrud. Dattersønnen Erling Skumsrud tok over i 1943. Margit Skumsrud, som var enke etter Erling, overdro så stedet til Gjøvik kommune i 1983.

Dagfin Smebakke foran huset sitt

4. 65/4 Lilleengen

Husmannsbruket Lilleengen kommer fra 65/1 Øvre Nygård. Jens Pedersen ble den første selveieren da han kjøpte bruket av Jørgen Jørgensen i 1846. I 1865 er Jens Pedersen med familie bosatt på plassen

Børre Stangstuen kjøpte plassen Engen i Hunndalen i 1868. Han døpte den om til Lilleengen og dette ble senere familienavnet. I 1897 bygde han om det vesle bolighuset til et stilig hus i sveitserstil.

som da har navnet Engen. Børre Larsen Stangstuen kjøpte Engen i 1868 og fikk skjøte på eiendommen i 1869. Børre kalte da plassen for Lilleengen. Bruket hadde dårlige hus og jordvegen var skral. I løpet av noen år ble dette betydelig forbedret, og Børre hadde et utmerket utgangspunkt for gjennomføring av

sine planer. I 1895 fikk han lagt inn telefon, og i 1898 var hovedbygningen påbygd og ferdig i nymotens sveitserstil. Han kjøpte til Nygårdstuen, og hadde etter hvert forgrunnlag for 10-12 storfe, noen sauer og to hester.

Børre Larsen Stangstuen, f. 1834, var gift med Inge Andrea Bysæter, f. 1831, og de fikk ni barn: Beatha, f. 1859, Petter, f. 1860, Lars, f. 1862, Bernt, f. 1864, Marie, f. 1866, Ingvald, f. 1867, Mathias, f. 1868, Ole, f. 1870 og Benta, f. 1872. Marie og Ingvald døde som nyfødte. Mathias var den siste som ble født i Stangstuen, slik at de hadde seks barn da de flyttet til Lilleengen. Beatha giftet seg med Hans Brohaug og ble boende i Hunndalen. Lars og Petter utvandrer til USA.

Børre Larsen Stangstuen (1834-1907) og Inge Andrea Bysæter (1831-1909)

Gunvor Baanrud Lilleengen, gift Rolid

Børre døde i 1907 mens Inge Andrea levde til 1909.

Sønnen Bernt giftet seg med Johanne Glæstad. Etter å ha bodd forskjellige steder flyttet de til Lilleengen i 1898. De fikk ingen egne barn, men tok til seg Gunvor Baanrud som var datter av Johannes søster, Rønnaug Baanrud. Bernt døde i 1931 mens Johanne bodde i Lilleengen til hun døde i 1962.

Ottar Lilleengen f. 1908, sønn til Ole B. Lilleengen ble etter

Ottar Lilleengen 1908, Kirsten Lilleengen 1945, Marie Ruch 1878, Ingrid Brinckman Lilleengen 1932, Alice Ruch Lilleengen 1905, Elsa Reich Larsen, Torsten Larsen, Elisabeth Lilleengen 1943

Bernts død i 1938 utnevnt til disponent for industrien og landhandleriet som Lilleengen-kompaniet hadde i Hunndalen. Ottar giftet seg med Alice Ruch fra Kapp. Hun var datter av Marie og Ernest Ruch. De hadde innvandret fra Sveits, og Ernest hadde jobb som fabrikkbestyrer ved Kapp Melkefabrikk.

Alice og Ottar bodde på Kapp til å begynne med men flyttet til Lilleengen i 1947. Som en del av oppsplittingen av kompaniet overtok Ottar eiendommen Lilleengen og saga. Alice og Ottar bygde etter hvert hus på Hunnsjordet i Gjøvik og flyttet dit i 1962.

Eiendommen ble i 1968 solgt til Gjøvik kommune. Bolighuset ble utleid og til slutt brukt som bolig for asylsøkere. I 1995 var tida ute for huset. Da ble det revet for å benytte tomten til nye boliger.

5. 65/4 Stuen

Dette var det opprinnelige husmannsbruket som Børre Larsen Stangstuen kjøpte av Peder Pedersen i hhv. 1877 og 1887. Dette ble området hvor industrivirksomheta og landhandleriet skulle bli utviklet.

6. Skredderstuen under 65/4

Johannes Ødegaard er skredder og bor i Skredderstuen i 1900 sammen med kona Sina og to barn. Med andre beboere er de 12 personer på stedet.

Johannes Ødegaard bor fortsatt på samme sted i 1910 med kone og sønn. For øvrig bor Halvdan Kongelstad samt fire andre arbeidere i Skredderstuen. Til sammen er det i 1910 registrert 73 personer under 65/4.

Solvang til venstre, i midten Skredderstuen og til høyre Bedehuset

7. 65/20 Fåreng

Dette var et hus som lå rett på nedsiden av Nygård stasjon. På kart fra 1905 er det kalt «hotel». Det sannsynlige er at det er bygd i forbindelse med at jernbanen kom, og at det skulle utnytte mulighetene i trafikken som det skapte. I 1910 bodde Peder Grande i huset

Peder var født i 1859 som sønn av Even Pedersen f. 1826 og Karen Olsdatter Bysæter f. 1830. Even Pedersen var første lærer i det som skulle bli Grande skolekrets. Fast skole startet i 1860 i et lokale på Østre Skjerven. I 1862 kjøpte Vardal kommune bruket Grande til skoletomt. Dette kom fra Nedre Skjerven men lå helt opp til grensen mot Mæhlum. Her ble skolen bygget, og Karen og Even etablerte sin familie. I 1875 har de seks barn der Peder er den eldste.

I 1900 er Per (Peder) Grande etablert i Blylodderboligen ved Gjøvik Cellulosefabrikk. Han er gift med Marta og de har tre døtre. Yrket er angitt å være «blylodder i cellulosefabrikk». Marta er datter av gardbrukeren på Nygård, Hans Peter Andersen, som er gift med Berte Kristiansdatter Dalborgen. Ti år etter, i 1910, bor de i Fåreng og har da tre døtre og to sønner.

Peder Grandes mor, Karen Olsdatter kom fra Bysetra. Inge Andrea Lilleengen kom også derfra. Aldersmessig kunne de vært søstre. Imidlertid er Inge Andrea datter av Peder mens Karen er datter av Ole. De er derfor kusiner. Peder Grande var opptatt av muligheten for slektskap med familien i Lilleengen. I 1930 har han fått Hallvard Bjerke til å sjekke ut saken. Dessverre for Peder kommer ikke saken lenger. Peder og Marta bor i Fåreng til de dør, hhv i 1940 og 1945.

I 1960 blir Fåreng skjøtt over fra Ingrid Løfgren til Ester Grande. I 1980 blir eiendommen skjøtt fra Ester Grandes dødsbo til Gjøvik kommune. Huset blir revet og den nye Rv 4 tar hele tomta ved utbygginga i 1988/89.

8. 65/42 Haugli

Eiendommen er skylddelt i 1933 fra 65/5. Første eier er Hans Skogli. Enka, Ingeborg Skogli, skjøter over til Johan Bjerke i 1938. Han overdrar eiendommen videre til Astrid og Magnus Haugen samme år. Sønnen, Arne P. Haugen, tar over i 1975.

9. 65/60 Glitne

Tomta ble fradelt i 1948 og overdratt fra Ottar Lilleengen til Ole Petter Bekkelund. Svingersønnen Ivar Aas tar over i 1972. Han selger huset i 1982 til Jostein Fikstvedt.

10. 65/99 Glitne

Dette var en andel av tomt 65/20 som ble skjøtt fra Ester Grande til Ole Petter Bekkelund i 1971.

Hjemme hos Anne og Henry Christensen. Fra venstre: Anne Christensen, f. 1918, Henry Christensen, f. 1912, Anton Christensen, f. 1888, Edle Sofie Viktoria Christensen, f. 1886, Oddveig Christensen, f. 1920, Frank Christensen, f. 1918. Paret til høyre er ukjent.

11. 65/61 Sagbakken

Tomta ble solgt fra Ottar Lilleengen til Jacob Larssen (Larsstuen?) i 1949. Den blir skjøtt over til Ann-Helen Larsstuen og Rune Sørum i 1989.

12. 65/71 Bjerkeli

Ottar Lilleengen solgte tomte i 1955 til Torbjørn Dæhlen. Han skjøtte denne videre til Henry Christensen i 1961. Anne, f. 1918, og Henry Christensen, f. 1912, fikk sønnene Bjørn Anton, f. 1959 og Aslak, f. 1961.

Henry arbeidet sammen med broren Frank på det mekaniske verkstedet til Lilleengen. Senere arbeidet begge hos faren Anton som drev produksjon av rørdeler på Holm på andre siden av Hunnselva.

13. 65/36 Fredly

Skylddeling skjedde fra 65/4 i 1928. Ole Hesthagen fikk skjøte i 1929. Sønnen Hans Hesthagen overtok i 1977.

14. 65/44 Knausen

Tomta ble fradelt og skylddelt i 1934. Børre Lilleengen, sønn til Ole, fikk skjøte samme år. Ektepakt mellom Hjørdis og Børre Lilleengen i 1947 bestemmer særeie for Hjørdis på eiendommen. Denne blir skjøtt til sønnen Ole Børre Lilleengen i 1975.

15. 65/31 Elverhøi

Fradeling fra 65/4 skjedde i 1927. Sverre Karlsen mottok skjøte i 1928. Sønnen Egil Karlsen overtok i 1961.

16. 65/32 Bergli

Fradeling fra 65/4 skjedde i 1927. Frithjof Nilsen mottok skjøte i 1928. Arvingene etter Paula Nilsen overtok hjemmel i 1986. Eiendommen ble solgt til Per Ivar Myhre samme år.

17. 65/40 Solerud

Tomta ble fradelt 65/4 i 1929 og Bernt Mellemborg overtok samme år. Bernt og Oline Mellemborgs enearving Borghild Olsen fikk skjøte i 1948. Eiendommen ble overdratt som gave i 1976 til Sofie Buer Olsen og Bjørnar Olsen.

18. 65/39 Bakken

Halvard Nygård fikk skjøte på tomte i 1929. Eiendommen ble skjøtt over til sønnen Kristian Nygård i 1957. Den blir samme år skjøtt videre til Ole Bockeli. Olaus Ottosen (Bråstad) overtar eiendommen i 1965.

19. 65/68 Bjørkholt

Tomta blir skjøtt fra Lage Lilleengen til hustru Else Urne Lilleengen i 1954. I

Fra venstre: Britt Lilleengen, f. 1953, Lage Reidar Lilleengen jr., f. 1944, Lage Reidar sen. f. 1914, Hans Kristian Lilleengen, f. 1942, Per Lilleengen, f. 1947, Else Urne Lilleengen, f. 1920

1982 blir eiendommen solgt til Lilleengen Trevarefabrikk AS. Den blir skjøtt tilbake til ekteparet Lilleengen i 1991.

20. 65/69 Holmen

Tomta blir skylddelt i 1953 fra 65/4. Den blir overdratt fra Lage Lilleengen til Erling Martinsen samme år.

21. 65/62 Solvang

I 1900 bodde Ole B. Lilleengen i Solvang sammen med kona Dagmar. De hadde ingen barn så langt. De hadde tjenestepike samt to handelsbetjenter boende. Jernbanearbeideren Jens Skarbo med kone og datter var også bosatt i Solvang. I 1910 bodde Ole og Dagmar fortsatt på samme sted. De hadde da rukket å få barna Ingerid, Borghild, Børre, Dagny, Ottar, Benta og Åse. De hadde to hushjelper og en

Solvang med butikk og bakeri

handelsbetjent i huset. I tillegg bodde to predikanter hos dem. Skjøte fra Lage og Paul Lilleengen til bror Børre Lilleengen i 1950. Børre selger eiendommen i 1955 til svoger Egil Owrenn. Han overdrar eiendommen i 1973 til Paulus Berger og Hans Børthus. De selger samme år til Bilco AS.

Dagmar og Ole Lilleengens med barn

Ole Børresen Lilleengen (1870-1938)

Dagmar Sofie Madsen (1877-1947)

1. Ingrid Katerine Lilleengen (1901-)

Sverre Sæhle (1911-1996)

2. Borghild Kaspara Lilleengen (1902-1987)

Torgeir Hagen (1902-1961)

3. Børre Lilleengen (1904-1969)

Hjørdis Jørgensen (1909-1999)

4. Dagny Sofie Lilleengen (1906-)

Sven Åge Nielsen (1908-)

5. Ottar Lilleengen (1907-1987)

Alice Ruch (1905-1997)

6. Benta Lilleengen (1909-1991)

Ulrich Stang (1896-1980)

7. Hjørdis Andrea Lilleengen (1910-1984)

Egil Owren (1913-1992)

8. Åse Johanne Lilleengen (1913-2000)

Eivind Alnæs (1905-1986)

9. Lage Reidar Lilleengen (1914-1993)

Else Urne von Ahnen (1920-2011)

10. Paul Lilleengen (1919-2008)

Solveig Åslund (1922-2019)

Tove Paulsberg bodde sine første barneår i Bedehuset. Hun forteller om øvrige beboere:

I hovedhuset:

Else og Lage Lilleengen, de hadde fire barn: Hans Kristian (Putte), Lage Reidar (Brorsan), Britt, Per.

Over butikken:

Dagmar (mor), Hjørdis (Lilleengen) og Egil Owrenn

I bedehusbygningen, 1. etasje:

Borghild og Edwin Hansen, to barn: Sigbjørn og Ragnhild

I bedehusbygningen, 2. etasje:

Karl og Karoline (Kalla) Haugen. De hadde to barn: Magnhild og Kåre. Magnhild var ugift. Kåre giftet seg med Olga og bosatte seg i 3. etasje. .

22. 65/17 Lund

Mathias Børresen fikk skjøte på eiendommen fra faren, Børre Stangstuen, i 1898. Skjøte fra B. Lilleengen, M. Lilleengen og O. B. Lilleengen til M. Lilleengen i 1919 på eiendommen 65/25. 65/17 Snippen blir i 1919 skjøtt over fra B. Lilleengen & Co til Totens Cellulosefabrik.

Lund lå på stedet hvor det store renseanlegget for Cellulosen ble bygd på 1970-tallet. Tomta grenset opp mot det som var Gjøvik Træsliperi i 1872 og fra 1885 Gjøvik Cellulosefabrikk. Børre Larsen Stangstuen var sjef for tømmerdrifta for fabrikk fra 1885 og fikk Mathias som unggutt inn i bedriften. I 1895 kjøpte Mathias husene på bruket Gillerhaugsveen og flyttet disse til Lund. Han supplerte disse med nybygg og hadde etter hvert tre bolighus og ett uthus. I 1900 bor han i Lund med kona Berte Marie og tre barn. Han driver stort i utleie av husrom til arbeidere i Cellulosefabrikken og totalt bor det 51 personer på stedet.

Han har selv fortalt at han tidlig startet så smått med utsalg av brød og dagligvarer til sine leieboere. Seinere skulle dette bli starten på Lilleengens landhandleri.

I 1902 får Berte Marie og Mathias en sønn som de kaller Kaare. Han dør som spebarn. I 1904 bor de på Skonhovd. Der får nok en sønn som de også lar døpe Kaare. I 1908 kjøper Mathias Undlien og flytter dit.

I 1910 bor det 40 personer i Lund. Toten Cellulose overtar eiendommen, river husene og bruker etter

Flyfoto 1936:

Tove Paulsrud forteller om flyfoto:

Hus ved vegen nær elva: Ivar Nilsen og hans mor. Han var baker på Lilleengen sammen med sin bror Fritjof som bodde nær Nygård stasjon.

Edwin Hansen hadde blikkenslagerverksted i uthuset ved mølla.

I bakgrunnen ser vi Hesthagen (lyst hus). Barn: Inger og Hans (begge litt eldre enn meg).

Mørkt hus midt på bildet:

Her bodde Karlsen (enkemann). Han hadde to sønner: Sigbjørn og Rolf.

Huset bak: Fritjof Nilsen (baker på Lilleengen) Ingen barn.

Lyst hus til høyre: Her bodde Borghild og Ole Olsen. De hadde en sønn, Bjørnar.

Lita rød stue helt til høyre: Her bodde Anna og Jørgen Nilsen. De hadde åtte kjekke og flinke barn.

Midt på bildet er et stort uthus. Der var det grishus og vedskåle + doer. I forbindelse med hovedhuset er butikken og bakeriet. Vi ser mølla som brant etter krigen. (-47?). Den ble aldri bygd opp igjen. I bakgrunnen (lyst hus) bodde Erling Martinsen. De hadde to døtre: Inger Sonja (gift Napstad) og Randi (gift Mathisen).

I forgrunnen ser vi huset til Hjertseter som var dir. i Cellulosen. Vi ser en grunnmur som skal bli garasjer. Den var ferdig da vi flyttet derfra i -49.